

İNTERNETTE GÜVENLİK Mİ İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ MÜ? TÜRKİYE VE HİNDİSTAN ÖRNEĞİNDE KARŞILAŞTIRMALI BİR DEĞERLENDİRME

Internet Security or Freedom of Expression? A Comparative Analysis of Turkey and India

Mert DEMİR*

Öz

İnternet, günümüz toplumlarında iletişim ve bilgiye erişim biçimlerini köklü bir şekilde değiştirmiş bir araçtır. Bu aracın olarak sağladığı web siteleri ve sosyal medya platformları, bireylerin düşüncelerini paylaştığı, bilgiye ulaştığı ve toplumsal tartışmaların şekillendiği önemli mecralar haline gelmişlerdir. Siber uzamın hızla genişlemesi ve ağ tabanlı teknolojilerin toplumsal yaşamın merkezine yerleşmesi, merkezi hükümetlerin ilgisini internete yöneltmiştir. Böylece dijital platformlar, hükümetler tarafından daha fazla denetim ve gözetim altına alınması gereken yerler olarak görülmeye başlanmıştır. Bu amaca yönelik yürürlüğe konulan yasal mevzuatlar, ifade özgürlüğü, kişi hak ve hürriyetleri, sansür gibi etik sorunların gündeme gelmesine yol açmıştır. Bu bağlamda çalışmada, Türkiye'deki 7253 sayılı Kanun ve Hindistan'daki IT

* Araştırma Görevlisi, İstanbul Beykent Üniversitesi, Medya ve İletişim Bölümü, e-posta: m.demirmert@gmail.com, ORCID ID: 0009-0009-6025-1120.

Makale Gönderim Tarihi/Received: 18.08.2025

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 22.12.2025

Atıf/Citation: Demir, Mert. "İnternette Güvenlik Mi İfade Özgürlüğü Mü? Türkiye ve Hindistan Örneğinde Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme." *Bilişim Hukuku Dergisi* 7, Sy. 2 (2025): 194-240.

Rules 2021 olarak bilinen internet düzenlemeleri karşılaştırılmıştır. Her iki ülke açısından dijital medya üzerindeki devlet denetimi ilgili yasal mevzuatlar özelinde incelenmiştir. Bu düzenlemeler dijital dünyada güvenliği artırma ve suçlarla mücadele hedefiyle yürürlüğe konmuş olsalar da uygulamada birbirlerine benzer tartişmaların doğmasına neden olmuşlardır. Doküman analizi yöntemini benimseyen bu çalışma, her iki ülkedeki ilgili mevzuatlar ve çevresindeki tartişmalar özelinde yeni medyada ifade özgürlüğü, sansür ve etik meselesine dair küresel eğilimlere ışık tutmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın internet ve sosyal medya politikalarının hukuki boyutlarını anlama noktasında, bilişim hukuku ve yeni medya araştırmalarına karşılaştırmalı bir perspektif ve alan yazındaki boşluğa da katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Sansür, İfade  zg rl ğ , Dijital Güvenlik, Türkiye.

Abstract

The Internet is a medium that has radically changed the ways of communication and access to information in today's societies. Websites and social media platforms enabled by this tool have become important channels through which individuals share their thoughts, access information and shape social debates. The rapid expansion of cyberspace and the placement of network-based technologies at the center of social life have focused the attention of central governments on the Internet. Thus, digital platforms have come to be seen by governments as places that require more control and surveillance. Legislation enacted for this purpose has raised ethical issues such as freedom of expression, personal rights and freedoms, and censorship. In this context, the study compares Turkey's Law No. 7253 and India's IT Rules 2021 internet regulations. State control over digital media in both countries is analyzed in terms of relevant legislation. Although these regulations were enacted

with the aim of increasing security and combating crimes in the digital world, they have led to similar debates in practice. Adopting the document analysis method, this study aims to shed light on global trends in freedom of expression, censorship, and ethics in new media, specifically in relation to relevant legislation and surrounding debates in both countries. In terms of understanding the legal dimensions of internet and social media policies, the study is expected to contribute to comparative perspectives on information technology law and new media research, as well as fill gaps in the existing literature.

Keywords: Internet, Censorship, Freedom of Expression, Digital Security, Turkey.

GİRİŞ

İnternet, günümüzde bireylerin düşüncelerini ifade edebilme, bilgiye erişim sağlama, toplumsal hareketlere katılma ve kamusal tartışmaların şekillenmesinde önemli bir araç vazifesi görmektedir. İnternetin sunduğu olanaklar, sosyal medya platformlarının artan etkisi ile birleşerek, geleneksel iletişim biçimlerinin ötesine geçmekte ve bireylerin ve kurumların farklı coğrafyalarda, büyük bir hızla ve geniş kitlelerle buluşmalarını mümkün kılmaktadır. İnternet ve bilhassa sosyal medya, siyasi ve toplumsal yaşamda önemli bir rol oynamakta, bireylerin kamusal alanlarda seslerini duyurabildikleri, toplumsal olaylara dair farkındalık yaratabildikleri ve hatta devrimsel değişimlere dahi zemin hazırlayabilecek güçte bir mecra olarak varlığını sürdürmektedir.¹ Bu bağlamda, sosyal medya ve internetin

¹ Wike, Richard, Laura Silver, Janell Fetterolf, Christine Huang, Sarah Austin, Laura Clancy ve Sneha Gubbala. "Social Media Seen as Mostly Good for Democracy Across Many Nations, but U.S. is a Major Outlier". *Pew Research Center*. (2022), Erişim tarihi Kasım 18, 2024.; Emmanouilidou, Lydia. "Arab Uprisings: What Role Did Social Media Really Play?" *The World* (Aralık 17, 2020), Erişim tarihi Kasım 18, 2024.

düşüncelerin yeşermesine imkân tanıdığı için de büyük bir öneme sahiptir.³

Günümüzde dijital medya düzenlemelerinin özgürlük ve güvenlik ekseninde derinlemesine incelenmesi, bu düzenlemelerin toplumsal etkilerini anlamak adına kritik bir öneme sahiptir. Her ülkede internetin düzenlenmesine dair farklı ihtiyaçlardan ve gayelerden kaynaklanan farklı yaklaşımların ve düzenleme pratiklerinin mevcut olduğu bilinmektedir. Alanyazında bu farklılıklara eğilen ve karşılaştırmalı bir perspektiften çeşitli ülkelerdeki internet düzenlemelerini ele alan çalışmalar mevcuttur. Örneğin, May ve arkadaşları tarafından, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Avrupa Birliği nezdinde yürütülen mukayeseli bir çalışmada, internet regülasyonuna dair yaklaşımların yalnızca hukuki çerçeveye sınırlı kalmadığı, bunun yanı sıra kültürel öncelikler, ekonomik modeller ve toplumsal değerlerle şekillendiği vurgulanmıştır. Söz konusu çalışmada, özellikle ifade özgürlüğü, gizlilik hakkı ve kamu yararı gibi normatif meseleler üzerinde durulmuş; regülasyon tercihleri arasındaki farklılıkların, bu iki yapının tarihsel ve kurumsal karakteristikleriyle yakından ilişkili olduğu ileri sürülmüştür.⁴ Çin özelinde yürütülen ve Rusya'ya dair de karşılaştırmalara yer verilen başka bir çalışmada ise devlet temelli internet düzenleme pratiklerinin egemenlik ilkesiyle nasıl meşrulaştırıldığına dikkat çekilmiş, bilhassa dijital otoriterliğin norm haline getirilme süreci üzerinde durulmuştur. McKune ve Ahmed tarafından kaleme alınan bahsi geçen çalışmada, veri yerelleştirme, içerik denetimi, VPN kısıtlamaları ve şifreleme düzenlemeleri gibi

³ Kılınç, Doğan. "Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İfade Hürriyeti". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 14(2) (2010): 407.

⁴ May, Bruce E., Jeng-Chung V. Chen ve Kuang-Wei Wen. "The Differences of Regulatory Models and Internet Regulation in the European Union and the United States". *Information & Communications Technology Law* 13(3) (2004): 259-272.

uygulamaların hem Çin hem de Rusya bağlamında benzer biçimlerde geliştiği ve bu durumun rejim güvenliği kaygısıyla şekillenen normatif bir yakınlaşmaya işaret ettiği vurgulanmıştır.⁵ Hindistan ve ABD ile karşılaştırmalı bir biçimde tasarlanan bir diğer çalışmada ise sosyal medyanın hukuki düzenlemelere konu edilme biçimleri ele alınmış; iki ülkenin ifade özgürlüğü anlayışları, düzenleyici çerçeveleri ve devlet müdahalesine ilişkin yaklaşımları üzerinde durulmuştur. Hindistan'ın son yıllarda sosyal medya platformlarına yönelik daha müdahaleci ve içerik denetimi odaklı bir politika izlediği, buna karşılık ABD'de anayasal güvenceler çerçevesinde platformların daha özerk bir konumda olduğu ifade edilmiştir. Özellikle kadın ve çocukları koruma, nefret söylemi ve kamu düzeni tehditleri bağlamında Hindistan'ın düzenleyici reflekslerinin daha belirgin olduğu vurgulanırken, ABD'de safe harbor ilkesi⁶ ile ifade özgürlüğünün platformlara daha geniş bir alan tanıdığına dikkat çekilmiştir.⁷

Türkiye'nin internet ve sosyal medya bağlamındaki yasal düzenlemeleri üzerine yürütülen çalışmalar ise çoğunlukla karşılaştırmalı perspektiften uzak bir şekilde ele alınmaktadır. Ancak, farklı ülkelerdeki yasal düzenlemelere değinen veya mukayeseli bir bakış açısına dayanan çalışmaların az da olsa mevcut olduğu görülmektedir. Örneğin, Oymak'ın 7253 sayılı

⁵ McKune, Sarah ve Shazeda Ahmed. "Authoritarian Practices in the Digital Age the Contestation and Shaping of Cyber Norms through China's Internet Sovereignty Agenda". *International Journal of Communication* 12, 21 (2018): 3835-3855.

⁶ Güvenli liman ilkesi: Belirli durumlar veya koşullar altında sorumluluk veya cezalardan koruma sağlayan bir hüküm anlamına gelmektedir. Bu hüküm, aksi takdirde kendi makul kontrolleri dışındaki teknik nedenlerle yasayı ihlal edebilecek iyi niyetli aktörlere yönelik bir güvence sağlamak amacıyla tüzük veya yönetmeliklere dahil edilebilmektedir. Bkz. Legal Information Institute. "Safe harbor" (t.y.). Cornell Law School. Erişim tarihi: Nisan 24, 2025.

⁷ Rana, Raashish ve Rohit Kumar Solanki. "Social Media Regulation: A Comparison of Legal Frameworks in India and the US". *IJAR* 8(6) (2022): 115-118.

Kanun bağlamında kaleme aldığı görüş yazısında ABD, İngiltere, Almanya, Avustralya, Fransa, Çin, Rusya, Avrupa Birliği gibi ülkelerdeki yasal düzenleme çabalarına değinilmiştir.⁸ Şahin'in çalışmasında ise 7253 sayılı Kanun Almanya'da yürürlükte olan NetzDG ile karşılaştırmalı olarak ele alınmış; her iki düzenlemenin sosyal medya platformlarına yönelik yükümlülükleri, temsilcilik şartları ve yaptırım mekanizmaları bakımından benzerlikleri ve farklılıkları tartışılmıştır.⁹ Bu bağlamda, Türkiye'deki internet ve sosyal medya düzenlemelerinin diğer ülke örnekleriyle karşılaştırılmasının ve bu türden çalışmaların sayısının artmasının alanyazının derinleşmesine ve ilgili düzenleme pratiklerini daha iyi anlamaya katkı sağlayacağı ileri sürülebilir. Türkiye ve Hindistan'ı karşılaştırmalı bir yaklaşımla ele alan bu çalışmanın da temel gayesi bundan kaynaklanmaktadır. Bu ülkeler, popülizmin yükselişi ve popülist siyaset yapma tarzları bakımından benzer politik atmosferleri paylaştıkları¹⁰ ve internetle ilgili sorunların çözümünde de benzer refleksler sergiledikleri varsayımından hareketle örneklem olarak seçilmiştir. Belirtmek gerekir ki, Türkiye'deki diğer internet ve dijital mecra düzenlemelerinin başka ülkelerdeki düzenlemelerle karşılaştırmalı bir perspektifle

⁸ Oymak, Hasan. "7253 sayılı 'İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdikleri". *Yeni Medya* 2020(9) (2020): 129-141.

⁹ Şahin, Zeynep Burcu. "7253 sayılı 'İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un İfade Özgürlüğü ve Kişilik Hakları Bağlamında Değerlendirilmesi". *Euroasia journal of social sciences & humanities* 9(25) (2022): 28-44.

¹⁰ Rogenhofer, Julius Maximilian ve Ayala Panievsky. "Antidemocratic Populism in Power: Comparing Erdoğan's Turkey with Modi's India and Netanyahu's Israel". *Democratization* 27(8) (2020): 1394-1412.; Yilmaz, Ihsan ve Nicholas Morieson. "The Rise of Authoritarian Civilizational Populism in Turkey, India, Russia and China". *Populism & Politics (P&P)*. *European Center for Populism Studies (ECPS)* (2024).

değerlendirilmesi, ilgili alandaki mukayeseli yaklaşım boşluğunun doldurulması için önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, çalışmanın örneklemini oluşturan Türkiye ve Hindistan, dijital medya düzenlemelerine dair farklı yasalar çıkarmış ve bu yasalar, ifade özgürlüğü, sansür ve denetim gibi meselelerle ilgili olarak kamuoyunda önemli tartışmalara konu olmuştur. Türkiye’de, 7253 sayılı “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 2020 yılında kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Bu kanun, genel olarak günlük erişimi bir milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcılarını muhatap alarak, bu platformların denetlenmesi, Türkiye’de temsilci bulundurmaları ve kişilik hakları ihlallerinde muhataplık ilişkisinin kurulması amacıyla önemli düzenlemeler getirmiştir. Ancak, kanunda yer alan bazı maddeler, ifade özgürlüğü üzerindeki kısıtlamalar nedeniyle eleştirilmiş ve tepkilere yol açmıştır.¹¹

Hindistan’da ise 2021 yılında yürürlüğe giren “The Information Technology (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021” başlığını taşıyan düzenleme,¹² dijital ortamda içerik denetimini artırma hedefiyle çıkarılmıştır. Bu düzenleme, internet üzerindeki araçların, yani ağ sağlayıcıların, içerikleri denetlemeleri ve belirli etik kurallara uymaları gerektiğini belirten yeni yükümlülükler getirmiştir. Düzenleme, ülkede internetle ilişkili ifade özgürlüğü ve sansür konusundaki endişelerin de artmasına neden olmuştur. Özellikle medya özgürlüğü ve sansürle ilgili meseleler, Hindistan’daki dijital medya düzenlemelerinin sıklıkla tartışılan

¹¹ Euronews. “Tepki Çeken Sosyal Medya Yasası Yürürlüğe Girdi” (Ekim 1, 2020), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.; VoA Türkçe. “Muhalefet Sosyal Medya Yasasına Tepkili” (Temmuz 29, 2020), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.

¹² Bilgi Teknolojileri Kuralları (Araç Kılavuz İlkeleri ve Dijital Medya Etik İlkeleri) 2021 şeklinde Türkçe’ye çevrilebilir.

yönlerinden bazıları olarak ön plana çıkmıştır.¹³ Diğer bir ifadeyle hem Türkiye hem de Hindistan'daki düzenlemeler, dijital medya alanındaki güvenliği artırmayı hedeflerken, aynı zamanda ifade özgürlüğü ve sansür gibi etik sorunlara kamuoyunun dikkatlerini çekmiştir.

Bu eksenle çalışma, yargısal örnekleme tekniğine bağlı kalınarak tespit edilen Türkiye'deki 7253 sayılı Kanuna ve Hindistan'daki IT Rules 2021 olarak bilinen düzenlemelere karşılaştırmalı bir şekilde yaklaşmaktadır. Çalışma temel olarak, "Türkiye'de 7253 sayılı Kanun ve Hindistan'da IT Rules 2021 kapsamında getirilen internet düzenlemeleri, devletlerin dijital ortamlar üzerindeki denetim çabalarını hangi benzerlikler ve farklılıklar üzerinden şekillendirmekte ve bu düzenlemeler ifade özgürlüğü ile dijital güvenlik arasındaki dengeyi nasıl etkilemektedir?" sorusunu odağına almaktadır. İnternet düzenlemelerinin özgürlükler üzerindeki etkisine, Türkiye ve Hindistan örnekleri özelinde odaklanan bu çalışmanın, dijital çağda özgürlük ve güvenlik arasındaki dengenin nasıl sağlanabileceğine dair süregiden tartışmalara karşılaştırmalı perspektifinden bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

I. DİJİTAL GÜVENLİK VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ GERİLİMİ

1990 yılında, internet aracılığıyla dünyanın dört bir yanındaki farklı konumlarda depolanan belgelerin birbirlerine hiper metin bağlantılarıyla bağlanmasını sağlayan bir multimedya bilgi sistemi olan World Wide Web'in¹⁴ toplumsal hayata derinlemesine girmesinden bu yana insan etkileşimi büyük dönüşümlere tanık olmuştur. İnsanların iletişim biçimini,

¹³ Newslandry. "From Social to Antisocial: How the New IT Rules will Accelerate India's Democratic Decline" (Mayıs 29, 2021), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.; The Indian Express. "WhatsApp Moves Delhi HC Against Traceability Clause in IT Rules, Calls It Unconstitutional" (Mayıs 26, 2021), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.

¹⁴ Oxford English Dictionary. "World Wide Web (n.)" (2023), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.

bilgi ve enformasyonla başa çıkma yöntemlerini büyük çapta etkileyen internet, 21. yüzyılın temel toplumsal altyapısı olarak demiryolları ve karayollarına benzer bir dönüşüm sağlayarak demokrasi, eğitim, sağlık, ticaret ve finans gibi pek çok alanda milyarlarca insanın yaşamına nüfuz etmiştir.¹⁵ Coğrafi engellerin siber-uzam vasıtasıyla aşılmasıyla dünyanın farklı yerlerindeki insanlarla anında iletişime geçebilme imkânı doğmuştur. Kullanıcıların içerik üreterek, etkileşim kurarak değer elde etmesine yardımcı olan ve farklı kitlelerle gerçek zamanlı ya da eş-zamansız iletişim kurulmasına olanak tanıyan internet tabanlı kanallar olan sosyal medya¹⁶ sayesinde, fikirler, deneyimler ve bilgiler daha geniş kitlelerle paylaşılmaya başlanmıştır. Başta ticaret ve bilgi ekosistemi olmak üzere internet aracılığıyla neredeyse hemen her alanda zaman ve mekân sınırlamasının ötesine geçilmiştir. Dijital kaynaklar, bilgiye erişim ve onu kullanma biçimlerini dönüştürmüş; bireyler geleneksel ortamlardan bağımsız olarak bilgiye ulaşabilir hale gelmiştir. İş dünyasında e-ticaretin yükselmesiyle, insanlar geleneksel alışveriş yöntemlerinden dijital alışverişe yönelmiş, küresel ticaret hızla büyümüştür. Sınırları aşan e-ticaretin yükselişi, uluslararası ticareti kolaylaştırarak hem işletmelere hem de tüketicilere kapsamlı faydalar sunarken,¹⁷ mobil ticaret, yapay zekâ ve artırılmış gerçeklik gibi teknolojik gelişmeler de kişiselleştirilmiş deneyimleri geliştirip pazar erişimini genişletmiştir.¹⁸ İnternet, insanlar arası iletişimi de etkileyerek küresel çapta bir kültürel etkileşim kavşağı oluşturmuştur. Daha

¹⁵ Jerman-Blažič, Borka. "Four Scenarios for Future Evolution of the Internet". *IEEE Technology and Society Magazine* 30(4) (2011): 39-46.

¹⁶ Carr, Caleb T. ve Rebecca A. Hayes. "Social Media: Defining, Developing, and Divining". *Atlantic Journal of Communication* 23(1) (2015): 8.

¹⁷ Derindağ, Ömer Faruk. "Rise of Cross-border E-commerce: A Systematic Literature Review". *Journal of Applied And Theoretical Social Sciences* 4(3) (2022): 352-372.

¹⁸ Azam, Arshe ve Azhar Mustafa Ansari. "The Emerging Role of E-commerce in Today's Business: A Conceptual Study." *Asian Journal of Management and Commerce* 5(1) (2024): 428-439.

genel anlamda, Castells'in de işaret ettiği gibi, küreselleşmede ifadesini bulan bu yeni toplumsal işlerliğin somutlaştığı yer ağlar üzerinde konumlanmıştır. "Bu yeni toplumsal yapı ve yeni kültürün iletişim araçları ağ teknolojileridir" diyen Castells'e göre, söz konusu yeni yapılanma aynı zamanda da "küresel bir ağ toplumdur, zira küreselleşme bir ağlar ağıdır".¹⁹

İnternet sadece ekonomik faaliyetleri değil, siyasal katılım biçimlerini de dönüştürmüştür. İnternet altyapısının olanak sağladığı ve internet ağlarında yapılandırılmış sosyal medya, siyaset ve ifade özgürlüğü bağlamında bireylerin görüşlerini ifade etmelerini ve çeşitli politik hareketlere katılmalarını kolaylaştırmıştır. Protestoların ve toplumsal hareketlerin hızla yayılmasına olanak tanımıştır. Kamunun siyasi haberlere erişmesine, tartışmalara katılmasına, harekete geçmesine ve kolektif kimlik oluşturmaya katkı sağlamıştır.²⁰ Örneğin, Arap Baharı gibi olaylarda, dijital araçlar, özellikle de sosyal medya halkın sesini duyurmasında ve toplumsal değişim taleplerini dile getirmesinde kritik roller oynamıştır.²¹ İnternet, sosyal medya ve diğer yeni medya ortamları vasıtasıyla insanlar, ulusal ve uluslararası ölçekteki politikaları eleştirme ve kamuoyunu etkileme konusunda daha geniş olanaklara kavuşmuştur. Kamuoyu yaratma olgusu da çevrimiçi tartışmalar, bloglar ve sosyal medya vb. aracılığıyla yeni imkânlarla sahip olmuştur. Kamusal alan, fiziksel sınırların ötesine geçerek dijital ortamlarda da varlık göstermeye başlamıştır. Dijital kamusal alanlar insanların bir araya geldikleri yerler haline gelmiştir. Bu nedenle, internet ortamını artık ne sanal bir alem ne de ayrı bir

¹⁹ Castells, Manuel. *İletişim Gücü*. Çev. Ebru Kılıç. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2016: 10

²⁰ Lee, Sangwon. "Social Media Use and Social Movements and Protests" İç. *The International Encyclopedia of Media Psychology*. Ed. Jan Van den Bulck. John Wiley & Sons Inc., 2020.

²¹ Frangonikolopoulos, Christos. A. ve Ioannis Chapsos. "Explaining the Role and the Impact of the Social Media in the Arab Spring". *Global Media Journal: Mediterranean Edition* 7(2) (2012).

gerçeklik, aksine toplumun ta kendisinin var olduğu bir yer, gerçek toplumun gerçek mekanlarından bir tanesi olarak görebilmek mümkün olmuştur.²²

İnternet o denli büyük bir etkiye sahiptir ki, “kendimizi, siyasi sistemi ve bizi çevreleyen dünyayı nasıl algıladığımızı değiştirme potansiyeli”ni bünyesinde taşımaktadır.²³ Ancak, internetin her yaştan insan tarafından yoğun kullanımı, özel-kamusal alan fark etmeksizin bireylerin hayatlarına derinden nüfuz etmesi, siyasal alana etkisi ve kamusal alanı şekillendirme potansiyeli gibi etkenler göz önüne alındığında, hükümet yetkilileri, uzmanlar ve ilgili kuruluşlar tarafından bu aracın riskler de barındırdığı ve birtakım düzenlemelerle sınırlandırılması gerektiği fikri sıklıkla gündeme getirilmeye başlanmıştır.²⁴

İnternetteki güvenliğin kurumsallaştırılarak tesis edilmesi fikri üzerine temellenen dijital güvenlik de bu bağlamda önem kazanmaktadır. Radanliev, dijital güvenliğin temel amacını işlemler, iletişim, veri işleme ve depolama için güvenli bir ortam sağlamak olarak tanımlamaktadır. Dijital güvenliğin geniş bir kapsama sahip olduğunu dile getiren Radanliev, bunun ağ güvenliği, uygulama güvenliği ve kişisel verilerin korunması gibi unsurları içerdiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, dijital güvenliğin yalnızca bireyleri değil, kritik altyapıları da ulusal güvenliğin tehdit edebilecek siber saldırılara karşı koruduğunu belirtmektedir.²⁵ Dijital güvenlik söz konusu olduğunda,

²² Binark, Mutlu. *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021: 28

²³ Papacharissi, Zizi. “The Virtual Sphere: The Internet as a Public Sphere”. *New media & society* 4(1) (2002): 21.

²⁴ Malik, Nikita. “The Internet: To Regulate or not to Regulate?” (7 Eylül 2018). *Forbes*. Erişim 17 Aralık 2024.; Nee, Eric. “Three Cheers for Regulation”. *Stanford Social Innovation Review (SSIR)*, (2019).

²⁵ Radanliev, Petar. “Digital Security by Design”. *Security Journal* 37(4) (2024): 1641-1643.

kavramın siber güvenlikle yakın bağıntısının da altı çizilmelidir. Buna göre, siber güvenlik, siber uzayın korunmasının yanı sıra bu alanda faaliyet gösteren bireylerin ve siber uzay aracılığıyla erişilebilen varlıkların da güvenliğini sağlamaya yönelik bir anlayışı ifade etmektedir.²⁶

İnternetin ifade ve basın özgürlüğü açısından merkezi bir rol üstlenmeye başlaması, bu araca yönelik çeşitli müdahalelerin de doğmasına yol açmaktadır.²⁷ Bu tartışmaların temel odak noktası, internet ve sosyal medya gibi araçların, bilgiye hızlı erişim ve küresel iletişimin olanaklarını artırma işlevlerine hizmet etmesine rağmen çeşitli tehlikeleri de barındırdığı görüşünden ileri gelmektedir. Çubukçu ve Bayzan, dijital güvenliğin fiziksel güvenlik kadar önemli hale geldiğini vurgulamakta, siber saldırıların ve güvenlik açıklarının bireyleri ve devletleri tehdit ettiğini belirtmektedir. İnternetin içerik, etkileşim ve ticaret bağlamlarında riskler barındırdığına dikkat çeken yazarlar, bu nedenle güvenli internet kavramının günbegün daha fazla önem kazandığını dile getirmektedir.²⁸

İnternette dolaşan çarpıtılmış bilgiler dezenformasyonun artmasına ve bilgi kirliliğinin yayılmasına, toplumsal kutuplaşmanın derinleşmesine ve kamuoyunun aldatılmasına neden olabilmektedir. Nitekim, Dünya Ekonomik Forumu'nun (WEF) 2024 zirvesinde de bu konu ön plana çıkmış ve küresel riskler arasında bilgi kirliliği en büyük tehditlerden biri olarak değerlendirilmiştir. Zirvenin "Güvenin Yeniden İnşası" temasıyla gerçekleşmesi, dezenformasyonun toplumsal yapılar

²⁶ Von Solms, Rossouw ve Johan van Niekerk. "From Information Security to Cyber Security". *Computers & security* 38 (2013): 101.

²⁷ Uçar, Jindar. "İnternet Ortamında İfade ve Basın Özgürlüğü". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2) (2021): 363.

²⁸ Çubukcu, Ahmet ve Bayzan, Şahin. "Türkiye'de Dijital Vatandaşlık Algısı ve Bu Algıyı İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımı ile Artırma Yöntemleri". *Middle Eastern & African Journal of Educational Research* 5(1) (2013): 157-158.

üzerindeki yıkıcı etkilerine duyulan endişeyi ortaya koymuştur.²⁹ Ayrıca, sosyal medya bağımlılığı, bireylerin gerçek yaşamla ilişkilerini zedeleyebilmekte, depresyon ve kaygı bozukluklarına yol açabilmektedir. Bu durumun bilhassa gençler açısından endişe verici bir hale geldiğine yönelik mülahazaların ardından Avrupa Parlamentosu da sosyal medya bağımlılığını tetikleyen sonsuz kaydırma ve otomatik oynatma gibi özelliklerin yasaklanmasını gündemine almıştır. İnternet kullanıcılarına “dijital bir rahatsız edilmeme hakkı” tanınmasını savunan Parlamento, özellikle çocuklar ve gençler arasındaki bağımlılık riskine dikkat çekmiştir.³⁰ İnternetteki mahremiyet ihlalleri ve kişisel verilerin kötüye kullanımı da önemli bir risk unsuru olarak ortada durmaktadır. Bunun yanı sıra sosyal medyanın anonimlik sağladığı ortamlar, siber zorbalık ve nefret söylemlerinin artmasına da zemin hazırlayabilmektedir.³¹ Bu husus özellikle gençler söz konusu olduğunda daha büyük bir ehemmiyet taşımaktadır. Öyle ki, 2019 yılında yayımlanan bir raporda, dünya genelinde 15-24 yaş aralığındaki çevrimiçi gençlerin %70,6’sının internette şiddet, siber zorbalık ve dijital taciz gibi olgular nedeniyle tehlikelere maruz kaldığının altını çizilmiştir.³²

Tüm bu olumsuz yanlarına karşılık, internetin bilginin paylaşılmasını ve demokratikleştirilmesini sağlayan, küresel çapta iletişimi gerçekleştiren ve ayrıca bir kamusal alan olarak olumlu bir işlevi de söz konusudur. Dijital Demokrasi

²⁹ Marketing Türkiye. “İletişim Dünyasının Mega Derdi: Misinformation!” (Nisan 13, 2024), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.

³⁰ BBC News Türkçe. “Avrupa Parlamentosu’nun Kabul Ettiği ‘Sosyal Medya Bağımlılığı ile Mücadele Yasa Tasarısı’ Neler Öngörüyor?” (Aralık 13, 2023), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.

³¹ Euronews. “Hate Speech on Social Media Platforms Rising, New EU Report Finds” (Kasım 29, 2023), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.

³² UNICEF. “Dünyada Gençlerin %70’inin Maruz Kaldığı Online Zorbalık ve Tacizin Önlenmesi İçin” (2019), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.

Merkezi'nin belirttiği üzere,³³ internet bir bütün olarak küresel kamusal alanın önemli bir bileşeni haline gelmiştir ve zengin bilgi ve enformasyona erişimin yanı sıra katılım, yaratım ve iletişim imkânı sağlamaktadır. Nitekim internetin yaygın kullanıma girmesiyle, yurttaş etkileşimi çevrimiçi olmanın sağladığı vasıtalar sayesinde önemli bir tarihsel ilerleme kaydetmiş ve kamusal alanın yayılma karakteri de buna bağlı olarak daha önemli bir hale gelmiştir.³⁴

Dijitalleşen iletişimin sağladığı olanaklar, bireylerin siyasal katılımını artırırken aynı zamanda alternatif düşüncelerin görünürlüğünü sağlayarak yeni demokratik tartışma zeminleri oluşturmakta ve kamusal müzakere süreçlerini çeşitlendirmektedir.³⁵ Bu çerçevede, internetin etkileşim odaklı oluşu, kamusal alanın genişlemesi ve farklılaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Göksu, internetin etkileşime dayalı yapısıyla zaman ve mekân sınırlarını ortadan kaldırarak kullanıcılara sınırsız enformasyon sağladığını, siyasal katılımı teknik olarak kolaylaştırdığını, sosyal medya aracılığıyla kamusal bir müzakere alanı oluşturduğunu ve alternatif sesleri, farklı düşünceleri içererek kamuoyunu çeşitlendirdiğini, kamusal alanı canlandırarak siyasal sistemi demokratikleştirdiğini belirtmekte ve bu unsurların günümüzde sıkça altının çizildiğini ifade etmektedir.³⁶ Ancak internetin kamusal alanı genişletme ve demokratik tartışma zeminlerini çeşitlendirme potansiyeli kimi zaman çeşitli siyasi ve ekonomik

³³ Center for Digital Democracy. "Internet as a Commons: Public Space in the Digital Age" (Eylül 18, 2015), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.

³⁴ Dahlgren, Peter. "İnternet, Kamusal Alanlar ve Siyasal İletişim: Dağılma ve Müzakere". *Yeni Medya Kuramları*. Ed. Filiz Aydoğan. 173-195. İstanbul: Der Yayınları, 2017: 176.

³⁵ Feenstra, Ramón A. ve Andreu Casero-Ripollés. "Democracy in the Digital Communication Environment: A Typology Proposal of Political Monitoring Processes". *International Journal of Communication*, 8 (2014).

³⁶ Göksu, Vahap. *Kamusal Alan ve Siyasal Katılma Mecrası Olarak Sosyal Medya*. Çizgi Kitabevi, 2016: 27

güç odaklarının müdahaleleriyle sınırlandırılmak istenmektedir. İnternetin sağladığı sınırsız enformasyon ve alternatif seslerin görünürlüğü, iktidar yapıları tarafından bir tehdit olarak algılanabilmekte ve bu durum sansüre varacak tedbirlerin uygulamaya konulmasına ve ifade özgürlüğüne yönelik kısıtlamalarla sonuçlanabilmektedir. İnternette vuku bulan suçlarla mücadele edilmesi noktasında bir tedbir olarak başvurulması gereken erişim engelleri³⁷ olağan hale getirilebilmekte ve araçsallaştırılabilmektedir. Kitle iletişim araçlarının özgürlüğü, dolayısıyla düşünce özgürlüğü, internete erişimin engellenmesi ve iletişim araçlarının sansürlenmesi yoluyla tamamen ortadan kaldırılabilmektedir.³⁸ Ancak, bilhassa kişilik haklarını ihlal eden içeriklerin paylaşılması gibi durumlarda erişim engellemelerinin gerekli olabileceğini belirten Dülger, internette düşünce oluşturma ve paylaşma özgürlüğünün var olduğunu fakat bu hakkın sınırsız olmadığını da vurgulamaktadır. İnternetin hukuksuz bir alan olmadığını ifade eden Dülger,³⁹ genel hukuk kurallarının dijital ortamda da geçerli olduğunu ve suç oluşturan ya da kişilik haklarını ihlal eden içeriklerin yayılması halinde erişim engeli uygulanabileceğini belirtmektedir.

Özellikle otoriter rejimler, internet üzerindeki kontrolü artırarak eleştirel düşünceleri bastırmayı ve muhalif görüşlerin yayılmasını engellemeyi amaçlayabilmektedir. Toplumsal uzlaşma ve iş birliği sağlanmadan, içerik üzerine getirilen yasal düzenlemeler, sorunları çözmede yetersiz kalabilmekte ve ifade özgürlüğü ile demokratik değerler üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir.⁴⁰ Bu bağlamda, internetin demokratik

³⁷ Kılınç, "Türk," 407.

³⁸ Dülger, Murat Volkan. "Erişimin Engellenmesi Kararlarının Uygulanması Karşısındaki Engel Kim: HTTPS Protokolü Mü, İçerik Sağlayanlar Mı?". SSRN (2021).

³⁹ Dülger, "Erişimin".

⁴⁰ Şahin, Zeynep Burcu. "Dezenformasyonla Mücadelede İfade Özgürlüğü: İçeriğin Korunması ve 29. Madde". *Yeni Medya* (15) (2023): 293.

potansiyeli ile ifade özgürlüğüne yönelik tehditler arasındaki gerilim, dijital kamusal alanın sürdürülebilirliği açısından önemli bir tartışma alanı yaratmaktadır. Bu noktaya temas eden Balkin, dijital devrimin canlı bir ifade özgürlüğü sistemi yaratmak için eşsiz fırsatlar sunduğunu fakat ifade özgürlüğüne yönelik yeni tehlikelerin de bu duruma içkin olduğunu vurgulamaktadır.⁴¹

II. İKİ KRİTİK YASA VE TARTIŞMALAR: TÜRKİYE'DE 7253 SAYILI KANUN VE HİNDİSTAN'DA IT RULES 2021

Kamuoyunda “sosyal medya yasası” olarak bilinen 7253 sayılı Kanun, Türkiye’de internet kullanımına ilişkin yasal düzenlemeleri güncellemek ve dijital medyayı denetlemek amacıyla 2020 yılında yürürlüğe girmiştir. Kanun kapsamında özellikle sosyal medya platformlarının faaliyetlerinin düzenlemesine odaklanılırken, ifade özgürlüğü ile dijital platformların yükümlülükleri arasında bir denge kurulmasının da hedeflediğini belirtilmiştir. Sosyal medya platformlarına Türkiye’de temsilcilik açma zorunluluğu getiren ve kişisel hakların korunmasına yönelik mekanizmalar öneren düzenleme, aynı zamanda veri güvenliği, içerik kaldırma süreçleri ve yasal sorumluluklar gibi konularda da önemli yenilikler içermiştir. Bu kanun ile, 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesinde yer alan ve ‘katalog suçlar’ (intihara yönlendirme, çocukların cinsel istismarı, Atatürk aleyhine işlenen suçlar, yasa dışı bahis vb.) kapsamında değerlendirilen yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebileceği belirtilmiştir. Böylece, aynı internet sitesindeki suç teşkil etmeyen içeriklerin ifade ve haber alma özgürlüğü açısından daha güvenceli hale geleceğinin

⁴¹ Balkin, Jack M. “Digital Speech and Democratic Culture: A Theory of Freedom of Expression for the Information Society.” *NYUL Rev.* 79, 1 (2004): 3.

öngörüldüğü ifade edilmiştir.⁴² Ancak bu düzenleme, sansür ve ifade özgürlüğü bağlamında yoğun eleştirilerin de hedefi olmuştur. Uçar, kanunun gerekçesinde belirtilen amaçları aştığını ve orantısız yaptırımlar içerdiğini belirterek, bu düzenlemeyi ifade ve basın özgürlüğüne ciddi bir müdahalenin habercisi olarak nitelemiştir.⁴³

Kanun ile sosyal ağ sağlayıcılarına Türkiye’de temsilcilik bulundurma, kullanıcı verilerini Türkiye’de arşivleme ve belirli içeriklere ilişkin başvurulara kırk sekiz saat içinde cevap verme gibi yükümlülükler getirilmiştir. Bu yükümlülüklerle uymayan platformların, özellikle temsilcilik açma yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda aşamalı olarak para cezası, reklam yasağı ve nihayetinde bant genişliğinin daraltılması gibi yaptırımlarla karşı karşıya kalabileceği belirtilmiştir. Kanunun, sosyal medya şirketlerini daha fazla kontrol altına alarak sansür mekanizmalarını genişlettiği ve veri güvenliği ile ifade özgürlüğü açısından ciddi riskler taşıdığı öne sürülmüştür. Bu nedenle, kimi sivil toplum kuruluşları ve insan hakları savunucuları tarafından düzenleme “sansür yasası” olarak eleştirilmiştir.⁴⁴ 2020 Yılı Türkiye İnsan Hakları İhlalleri Raporu’nda da ilgili kanunun birtakım diğer yasalarla birlikte, ifade özgürlüğü üzerindeki baskıyı arttırdığı iddia edilmiştir.⁴⁵

Twitter’ın 2020 yılına ait Şeffaflık Raporu’na atıfta bulunularak,⁴⁶ Türkiye’nin Twitter’dan en fazla bilgi talep eden, hesap kapatılması ve tweet kaldırılması konusunda yüksek

⁴² Anadolu Ajansı. “Sosyal Medyada Yeni Dönem Başladı.” (Ekim 1, 2020), Erişim tarihi: Şubat 24, 2025.

⁴³ Uçar, Jindar. “İnternet Ortamında İfade ve Basın Özgürlüğü”. *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2) (2021): 371.

⁴⁴ Free Web Turkey. “Haberin Sonu: Türkiye’de İnternet Sansürü” (2020), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

⁴⁵ İnsan Hakları Derneği. “2020 Yılı Türkiye İnsan Hakları İhlalleri Raporu” (Ağustos 31, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

⁴⁶ Euronews. “Twitter Şeffaflık Raporu: Dünyada ve Türkiye’de Kaç Hesap ve İçeriğin Silinmesi İstendi?” (Ocak 12, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

talepleri yapan ülkeler arasında olduğu belirtilen bir değerlendirmede, 7253 sayılı Kanun kapsamında getirilen sosyal medya düzenlemelerinin, özellikle KOBİ'ler ve yazılım-bilişim sektörü üzerinde olumsuz ekonomik etkiler yaratabileceği dile getirilmiştir. Sosyal medya reklam yasaklarının, yurt dışına hizmet sunan ve döviz getirme potansiyeline sahip sektörleri zayıflatacağı, dijital ekonomiyi ise işlemez hale getireceği ifade edilmiştir. Ayrıca, bu düzenlemelerin özgürlükleri baskıladığı, ekonomiyi daha da zor duruma soktuğu ve Türkiye'nin internet serbestisi konusunda "özgür olmayan ülkeler" arasında kabul edilmesine yol açtığı ileri sürülmüştür. Tüm bunların yanı sıra hükümetin geleneksel medyadaki kontrolü yeterli görmeyerek sosyal medyayı da baskı altına almak istediği vurgulanmıştır.⁴⁷

Dülger ve Özkan, kaleme aldıkları hukuki değerlendirmede, kanun ile getirilen değişikliklerin "ölçüsüz, hukuksuz ve insan haklarına müdahale oluşturan pek çok düzenleme" içerdiğini öne sürmüştür. Ancak, kanun değişikliğinin arkasında, yurt dışı merkezli sosyal medya platformları üzerinden gerçekleştirilen kişilik hakları ihlalleri ve suçlarda erişim engellemeleri konusunda yaşanan zorluklara yanıt verme gibi makul bir ihtiyacın da bulunduğunu belirten Dülger ve Özkan, bu ihtiyacın karşılanması gayesiyle yapılan düzenlemenin amacını aşan ve aşırı yükümlülükler getiren bir yapıya sahip olduğunu belirtmiştir.⁴⁸

Özetle, 7253 sayılı Kanun, internetin denetlenmesi ve sosyal medya platformlarının sorumluluklarının artırılması amacıyla önemli bir çerçeve ortaya koymuştur. Ancak bu düzenleme, ifade özgürlüğü ve veri güvenliği konusunda ciddi eleştirilerin yükselmesine neden olmuştur. Sosyal medya platformlarına

⁴⁷ CHP. "CHP Genel Başkan Yardımcısı Açıkl: Türkiye, Dünya'da Twitter'dan En Çok Sansür Talep Eden Ülke, Bu Sansürleri Uygulamak İçin Ofis Açmaları İsteniyor" (Ocak 13, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

⁴⁸ Dülger, Murat Volkan ve Onur Özkan. "Sosyal Medya Yasası Meclisten Geçti: Peki, Şimdi?" (2020), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025. *Hukuki Haber* 3.

getirilen temsilcilik açma, veri arşivleme ve içerik kaldırma gibi yükümlülüklerin hem ekonomik hem de özgürlükler açısından olumsuz etkilere neden olabileceği ifade edilmiş ve yer yer bu düzenlemenin hükümetin medya üzerindeki denetimini artırma çabası olduğu yönünde değerlendirmeler yapılmıştır. Bu denetim ve düzenleme ihtiyacı, toplumda ifade özgürlüğü ve dijital haklar açısından tartışmalara neden olmuştur.

Hindistan’da 2021 yılında yürürlüğe konulan IT Rules 2021 olarak bilinen düzenleme ise dijital platformlar, sosyal medya şirketleri ve dijital medya kuruluşları için belirlenmiş bir dizi düzenleme ve kuralları kapsamıştır. Hindistan hükümeti, “Open, Safe & Trusted and Accountable Internet” başlığıyla kamuoyu ile paylaştığı bir bilgilendirme broşüründe, IT Rules 2021’in yürürlüğe konulma gerekçesini, “Açık, Emniyetli ve Güvenilir bir İnternet ve değişen ihtiyaçlara uygun olarak sosyal medya araçları da dahil olmak üzere tüm aracı kurumların kullanıcılara karşı hesap verebilirliğini sağlamak” olarak açıklamıştır. Ayrıca, getirilen düzenlemenin düşünce ve ifade özgürlüğü hakkını etkilemediği, Hindistan Anayasası’nın 19’uncu maddesine atıfla,⁴⁹ “Yeni IT Rules 2021, bu haklarla tutarlı bir şekilde çerçevelenmiştir. Kurallar kullanıcılara hiçbir ek yükümlülük getirmemekte ve kullanıcılara uygulanabilecek herhangi bir ceza içermemektedir. Ayrıca, içeriği veya erişimi makul olmayan bir şekilde kaldırılan kullanıcıların düzeltici

⁴⁹ İfade ve düşünce özgürlüğünü vurgulayan Hindistan Anayasası’nın 19. maddesinde, vatandaşlara düşünce, görüş ve fikirlerini özgürce ifade etme hakkı tanınmaktadır. Bu hak, konuşma, yazma, yayımlama, görsel temsiller veya başka herhangi bir yolla kendini ifade etme özgürlüğünü içermektedir. Bkz. Ministry of Law and Justice. “The Constitution of India” (t.y.), Erişim tarihi: Mart 16, 2025.

eylem ...için kapsamlı bir şikâyet giderme mekanizması oluşturulmuştur” sözleriyle vurgulanmıştır.⁵⁰

Ancak, IT Rules 2021 gündeme geldiği andan itibaren yoğun eleştirilerin odağı olmuştur. Çevrimiçi içerik yayıncılığında denetim ihtiyacını karşılama amacıyla yürürlüğe konulan bu kanun, sansür ve ifade özgürlüğüne tehdit olarak görülmüştür.⁵¹ Buna göre, düzenlemenin ifade özgürlüğünü ve kullanıcı gizliliğini zayıflatığı, sosyal medya platformlarına aşırı yük getirdiği ve hükümetin dijital medyayı kontrol etme araçlarını genişlettiği savunulmuştur. Özellikle, içeriklerin izlenebilirliğini sağlama şartı ve hükümete verilen içerik kaldırma yetkisi, düzenlemenin sansür ve bireysel hakların ihlali risklerini artırdığına ilişkin kaygıların güçlenmesine yol açmıştır. Örneğin, içerik kaldırma yükümlülüklerinin belirsiz terimlere dayandırılarak idari görevlilere geniş takdir yetkisi tanınması, temel sivil özgürlüklerin ihlal edilmesine yol açabileceği endişelerine neden olmuştur.⁵² Yine benzer şekilde, düzenlemede geçen bu tarz muğlak terimlerin keyfi kısıtlamalara yol açabileceği ve bir otosansür iklimi yaratabileceği ifade edilmiştir.⁵³

WhatsApp gibi platformların uçtan uca şifreleme sistemlerini zayıflatacak şekilde, “ilk kaynağın” belirlenmesini zorunlu kılan düzenlemeler de kullanıcıların gizliliğini ihlal

⁵⁰ MeitY. “Open, Safe & Trusted and Accountable Internet - Frequently Asked Questions (FAQs) on Part II of the Information Technology (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021” (Ekim 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

⁵¹ Shankar, Ravi ve Tabrez Ahmad. “Information Technology Laws: Mapping the Evolution and Impact of Social Media Regulation in India”. *DESIDOC Journal of Library & Information Technology* 41(4) (2021): 296.

⁵² Singh, Tanmay ve Abhinav Sekhri. “India’s New Intermediary Guidelines - The Gloves Come Off in the Assault on Civil Liberties” (Haziran 1, 2021), *Verfassungsblog*. Erişim tarihi: Ocak 17, 2025.

⁵³ The Times of India. “Explained: Why Centre’s New Rules for Digital Media Face Legal Test” (Temmuz 14, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

edebileceği gerekçesiyle tepkiyle karşılanmıştır. WhatsApp, bu düzenlemelere karşı dava açarak kullanıcıların mahremiyet hakkına dair kaygılarını dile getirmiş ve bu kuralları “kitlesel gözetim” olarak tanımlamıştır. Dava, Hindistan’daki  evrimi i alanı daha sıkı düzenlemek isteyen Modi hükümeti ile teknoloji şirketleri arasında büyüyen gerilimin bir dışa vurumu olarak değerlendirilmiştir. Dava kapsamında WhatsApp’ın avukatları, izlenebilirlik zorunluluğunun tüm mesajların sürekli bir şekilde izlenmesini gerektirdiğini ve bunun da öngörülemez bir gözetim sistemine yol açacağını ehemmiyetle vurgulamıştır.⁵⁴

Eleştiriler o denli boyutlara ulaşmıştır ki, 14 Ağustos 2021 tarihinde Bombay Yüksek Mahkemesi, bahsi geçen düzenlemenin 9(1) ve 9(3) numaralı maddelerinin uygulanmasını geçici olarak durdurma kararı almıştır. Mahkeme, bu maddeler altında getirilen kuralların, Hindistan Anayasası’nın ifade özgürlüğünü koruyan 19(1)(a) maddesini ihlal ettiğine hükmetmiş, düzenlemelerin parlamentonun hükümete verdiği yetkiyi aştığını vurgulamıştır. Ayrıca bu kuralların yazarlar, editörler ve yayıncılar üzerinde ifade özgürlüğünü baskılayabilecek caydırıcı bir etki yaratma potansiyeline sahip olduğu belirtmiştir.⁵⁵ Hindistan h k metinin özellikle İngilizce yayın yapan haber kuruluşları üzerindeki denetimini artırmak amacıyla bu tür yasal düzenlemelere başvurabileceğine de dikkat çekilmiştir.⁵⁶ Dijital platformların içerikleri kaldırmak için yalnızca otuz altı saat

⁵⁴ The Guardian. “WhatsApp Sues Indian Government Over ‘Mass Surveillance’ Internet Laws” (Mayıs 26, 2021), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025.

⁵⁵ Khanna, Tanisha ve Gowree Gokhale. “Bombay High Court Imposes Interim Stay on Provisions of New IT Rules” (Ağustos 26, 2021). *The National Law Review*. Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.; Internet Freedom Foundation. “Bombay High Court Stays the Operation of Rule 9(1) and Rule 9(3) of IT Rules, 2021” (Ağustos 17, 2021), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025.

⁵⁶ Abhishek, Aman. “The State Deputizing Citizens to Discipline Digital News Media: The Case of the IT Rules 2021 in India.” *Digital Journalism* 11(10) (2022): 1783.

içinde hareket etmek zorunda bırakılması ve veri taleplerine yetmiş iki saat içinde yanıt vermelerinin beklenmesi eleştirilerin hedefi olmuştur. Bu türden kısa süre kısıtlamaları, hataya açık otomatik içerik filtreleme sistemlerinin kullanımını teşvik ederek ifade özgürlüğü açısından riskler yarattığı gerekçesiyle tepkilere zemin hazırlamıştır.⁵⁷ Sosyal medya platformlarında yapay zekâ araçlarıyla içerik denetimi gerçekleştirme gerekliliği, yapay zekânın kusurları ve kullanıcı gizliliği üzerindeki potansiyel olumsuz etkileri nedeniyle eleştirilmiştir.⁵⁸

IT Rules 2021 bağlamında Hindistan'ın dijital alandaki düzenleyici yaklaşımını, ulus inşası çabaları çerçevesinde devlet kontrolünü artırma girişimi olarak değerlendiren Mehta ve Amit-Danhi, içerik üreticileri nezdinde yasal ve ekonomik baskıların otosansürün yaygınlaşmasına neden olabileceğine dikkat çekmişlerdir. IT Rules'un, kamu şikayetleri için resmi bir mekanizma sunarak küresel düzenleme eğilimleriyle uyumlu bir çerçeve oluşturma iddiası taşıdığı, ancak ABD, Avrupa ve Çin gibi örneklerde görülen sınırları daha net çizilmiş düzenleyici hedeflerin aksine Hindistan'daki ilgili düzenlemenin ciddi belirsizlikler içerdiği tespit edilmiştir. Bu belirsizlik ortamının, devletin ifade özgürlüğü, ticari çıkarlar ve ideolojik hedefler arasındaki gerilimleri aynı anda yönetebilmesine olanak sağladığı da öne sürülmüştür.⁵⁹

⁵⁷ Electronic Frontier Foundation. "India's Strict Rules for Online Intermediaries Undermine Freedom of Expression" (Nisan 7, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

⁵⁸ East Asia Forum. "Censorship is Plunging Modi's India into Darkness" (Haziran 1, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.

⁵⁹ Mehta, Smith N. ve Eedan R. Amit-Danhi. "The Road to Censorship: The Case of Digital Audiovisual Industries in India". *International Journal of Cultural Policy*, 1-17 (2024): 14.

III. 7253 SAYILI KANUN VE IT RULES 2021: KARŞILAŞTIRMALI BİR DEĞERLENDİRME

A. Yöntem

Yazılı temelli resmi dokümanlar olarak sınıflandırılabilen 7253 sayılı Kanun (Türkiye) ile IT Rules 2021 (Hindistan), resmî belge kategorisindedir ve metinlere erişim ilgili devlet kurumlarının internet sayfaları üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışmada hem basılı hem de elektronik belgelerin incelenmesi ve değerlendirilmesine yönelik sistematik bir yöntem olan doküman analizi⁶⁰ kullanılmıştır. Doküman analizinin tercih edilmesinde, yasal metinleri derinlemesine bir şekilde incelemeyi mümkün kılıyor olması belirleyici bir rol oynamıştır. Doküman analizi, içerik veya tematik çözümlemeyi kapsayabilen, belgeleri analiz etmenin genel yöntemi⁶¹ olduğu için, bu çalışmada tematik çözümleme yaklaşımı benimsenmiştir. Doküman analizinin tematik çözümleme prosedürü, belgelerin titizlikle analiz edilmesine ve yorumlanmasına olanak tanımaktadır.⁶² Nitekim, dokümanların analizini yapmak söz konusu olduğunda çok yönlülüğü nedeniyle tematik çözümleme ideal bir yöntem olarak öne çıkmaktadır.⁶³ Tematik doküman analizi süreci, tespit edilen verilerin özelliklerine göre kodlanarak kategorilerine ayrıştırılmasına, yeniden ve odaklı bir şekilde incelenmesine, nihayetinde de ilgili olgunun aydınlatılmasına yardımcı olacak temaların saptanması adımlarını içermektedir.⁶⁴ Bu bağlamda,

⁶⁰ Bowen, Glenn A. "Document Analysis as a Qualitative Research Method". *Qualitative Research Journal* 9(2) (2009): 27.

⁶¹ Mackieson, Penny, Aron Shlonsky ve Marie Connolly. "Increasing Rigor and Reducing Bias in Qualitative Research: A Document Analysis of Parliamentary Debates Using Applied Thematic Analysis". *Qualitative social work* 18(6) (2019): 968-969.

⁶² Armstrong, Chanda. "Key Methods Used in Qualitative Document Analysis." *OSF Preprints* 1(9) (2021): 2.

⁶³ Morgan, Hani. "Conducting a Qualitative Document Analysis". *The qualitative report*, 27(1) (2022): 73.

⁶⁴ Armstrong, Chanda. "Key Methods Used in Qualitative Document Analysis." *OSF Preprints* 1(9) (2021): 5.

çalışma kapsamında öncelikle ilgili yasal düzenlemeler derinlemesine incelenmiş, ardından da her iki mevzuatın içerdiği temel düzenleyici ilkeler manuel olarak tespit edilerek kodlanmıştır. Kodlama süresince, “ilgili yasa maddesi, dijital güvenliği teminat altına almayı vadederken özgürlüklere yönelik herhangi bir kısıtlayıcı unsur barındırıyor mu?” sorusundan hareket edilmiştir. Dijital güvenlik ve ifade özgürlüğü bağlamında yürütülen kodlama sürecinin sonucunda, önemli sonuçlar doğurabilecek maddeler netleştirilmiştir. Buna göre, beş ana temanın ön plana çıktığı gözlemlenmiştir. Bunlar; “temsilcilik ve hukuki yükümlülükler”, “içerik kaldırma ve yasal yanıt süreleri”, “veri yerelleştirme ve dijital mahremiyet”, “ifade özgürlüğü ve erişim engelleme yetkileri”, “etik denetim mekanizmaları ve şeffaflık” temaları altında değerlendirilmiştir. Çözümleme ve analitik yorumlama işlemi, her temanın karşılaştırmalı bağlamında ve yapısal ilişkisi üzerinden olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. İlgili yasal düzenlemelerin, bireylerin ve kurumların gündelik pratiklerine yönelik etkilerine odaklanmaktan ziyade normatif ve etik boyutlarıyla değerlendirilmesi ve yalnızca adı geçen iki ülkedeki yine adı geçen düzenlemelerin inceleme nesnesi yapılması, bu çalışmanın sınırlılığını oluşturmuştur. Araştırmacı ve araştırma nesnesi arasındaki muhtemel ön yargıların önüne geçebilmek ve azami nesnelliğin sağlanabilmesi adına, ilgili yasal düzenlemeler üzerine kamuoyunda yürütülen tartışmalara önceki bölümde yer verilmiş olup, bu yasal düzenlemeler bağlamındaki farklı görüş ve yaklaşımlara değinilmeye gayret gösterilmiştir.

B. Bulgular⁶⁵

1. Temsilcilik ve Hukuki Yükümlülükler

7253 sayılı Kanun'da yer alan ve 6'ncı maddeyle esas itibarıyla 5651 sayılı Kanun'a getirilen Ek Madde 4, Türkiye'den günlük erişimi bir milyonu aşan sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de bir temsilci belirlemesini zorunlu kılmaktadır. Bu temsilcilerin belirlenmemesi halinde platformlara aşamalı yaptırımlar uygulanmaktadır. Temsilci belirlemeyen platformlara Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından bildirim yapılmakta ve otuz gün içinde bu yükümlülüğün yerine getirilmesi beklenmektedir. Yükümlülük yerine getirilmez ise önce 10 milyon TL, ihlalin devam etmesi halinde ise 30 milyon TL tutarında idari para cezası uygulanabilmektedir. Bu aşamalara rağmen temsilci atanmazsa, Türkiye'de mukim gerçek ve tüzel kişilerin bu platforma reklam vermesi yasaklanmakta ve yasak kararından itibaren otuz gün içinde yükümlülük yerine getirilmez ise bant genişliğinin daraltılması için sulh ceza hâkimliğine başvurulabilmektedir. Bant genişliği daraltma oranı ilk etapta yüzde 50, sonraki aşamada ise yüzde 90 oranına kadar artırılabilir (2'nci fıkra). Sulh ceza hâkimi bu oranların uygulanması konusunda hizmetin niteliğini dikkate alarak farklı bir değerlendirme yapma yetkisine haiz bulunmaktadır. Söz konusu bu aşamalı yaptırımlar zinciri, sosyal ağ sağlayıcıların Türkiye'deki hukuki

⁶⁵ Bu başlık altında değerlendirmeye alınan yasal düzenlemeler ve ilgili maddelerin tümü için bkz.: RG. 23.05.2007, S. 26530. "Kanun No. 5651 - İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun" (Mayıs 23, 2007), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070523-1.htm>.; RG. 31.07.2020, S. 31202. "Kanun No. 7253 - İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" (Temmuz 31, 2020), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731-1.htm>.; MeitY. 06.04.2023. "The Information Technology (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021" Erişim tarihi: Ocak 17, 2025.

ve idari yükümlülüklerle uymasını teşvik etme amacı gütmektedir. Temsilci atanması yoluyla Türkiye’de işletilecek yasal süreçlerde sosyal ağ sağlayıcılarının daha etkin bir şekilde hesap verebilir olmasının sağlanacağı düşünülmektedir. Bu temsilcilerin atanmasıyla, platformların Türkiye’deki kullanıcıların haklarını koruma konusunda daha şeffaf bir yaklaşım benimseyeceği ifade edilmektedir. Ancak, ilgili madde önemli riskler de içermektedir. Öyle ki, kanun maddesinin en dikkat çeken unsurlarından biri, ifade özgürlüğüne yönelik olası kısıtlamaların gündeme gelebileceği gerçeğidir. Bant genişliği daraltma ve yüksek para cezaları gibi yaptırımlar, sosyal medya platformlarının erişimini engelleyerek bilgiye ulaşımı zorlaştırabilme potansiyeline sahiptir. Bunun yanı sıra yerel temsilci bulundurma zorunluluğu, kimi durumlarda hükümetin içerik kaldırma talepleri söz konusu olduğunda otosansür riskini artırabilir ve kullanıcıların gizlilik haklarını tehlikeye atabilecek bir ortamın doğmasına yol açabilir. Hindistan’da da IT Rules 2021 ile sosyal medya araçlarına benzer yükümlülükler getirilmektedir. İlgili yasal mevzuatın 4’üncü maddesinin 1’inci fıkrasında, yasa kapsamına alınan platformlar tarafından bir uyum sorumlusu, şikâyet sorumlusu ve Hindistan’da mukim bir temsilci atanması zorunlu tutulmaktadır. Bu temsilciler, platformların hukuki ve idari süreçlere uyumunu sağlamak noktasında bireysel olarak da sorumlu tayin edilmekte ve bu sorumluluğa ilişkin bağlayıcı kılınan gerekliliklerin ihlali cezai yaptırımlara kadar varabilmektedir. Bu düzenlemenin yasal yükümlülükleri bireysel sorumluluk seviyesine de taşıyarak daha katı bir yaklaşım sergilediği görülmektedir.

2. İçerik Kaldırma ve Yasal Yanıt Süreleri

Ek Madde 4'ün 3'üncü fıkrasına göre, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi⁶⁶ ve 9/A maddesi kapsamında, hukuka aykırı içeriklerin sosyal ağ sağlayıcılara bildirilmesi ve bu bildirimlere en geç kırk sekiz saat içinde yanıt verilmesi zorunlu kılınmaktadır. Bu yasal zorunluluk, sosyal medya platformlarının hukuki taleplere hızlı ve etkin bir şekilde yanıt vermesini amaçlamaktadır. Sosyal ağ sağlayıcılar, bildirim olumlu ya da olumsuz cevap vermek zorundadır ve olumsuz cevapları gerekçeli bir şekilde sunmalıdır. Hukuka aykırı içeriklerin belirtilen süre içinde kaldırılmaması durumunda, platformlara 5 milyon TL'ye kadar idari para cezası uygulanabilmektedir. Bu yaptırımlar, sosyal medya sağlayıcıları üzerindeki yasal baskıyı artırmakta ve kullanıcıların haklarını koruma amacı taşıyan bir denetim mekanizması oluşturmaktadır. Ayrıca, mahkeme kararıyla kaldırılması talep edilen içeriklerin çıkarılmaması durumunda, sosyal ağ sağlayıcıların doğan zararların tazmininden sorumlu tutulması söz konusu olmaktadır. Bu yasal düzenleme, sosyal medya platformlarının sadece hukuka uygun davranışını sağlamayı değil, aynı zamanda mağdurların zararlarını gidermeyi de hedeflemektedir. Özellikle, zarara uğrayan bireylerin hukuki haklarını koruma altına alan bu mekanizma, sosyal medya sağlayıcıların sorumluluk alanını genişletmektedir. Fakat, hukuka aykırılık yorumunun belirsizliği, içeriklerin gereksiz yere kaldırılmasına yol açabilir. Kırk sekiz saat içinde yanıt

⁶⁶ Anayasa Mahkemesi'nin 11.10.2023 tarihli ve E: 2020/76, K: 2023/172 sayılı kararı ile 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi iptal edilmiş ve bu iptal hükmü 10.10.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ancak çalışmanın incelediği dönem ve 7253 sayılı Kanun'un sistematik bütünlüğü açısından, ilgili madde analiz kapsamında değerlendirilmiştir. Bkz. AYM, E.2020/76, K.2023/172, 11.10.2023. Erişim Tarihi: Aralık 6, 2025. <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2023-172-nrm.pdf>.

verme zorunluluğu, platformlar için ciddi bir baskı oluşturabilir ve yanlış kararlar alınmasına neden olabilir. Yüksek para cezaları ve tazmin sorumlulukları ise özellikle küçük sosyal ağ sağlayıcıları üzerinde caydırıcı bir etki yaratabilecek unsurlar olarak öne çıkmaktadır. IT Rules 2021 düzenlemesi de benzer bir şekilde şikayetlerin zamanında ve etkili bir biçimde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. 3'üncü maddede yer alan 1'inci fıkranın j ve 2'nci fıkranın a bentleri, şikayetlerin yetmiş iki saat içinde çözülmesini şart koşarak, sosyal medya platformlarının bu konuda hızlı aksiyon almasını talep etmektedir. Ancak Hindistan'daki düzenleme, ifade özgürlüğü ve yargı denetimiyle ilgili endişeleri beraberinde getirmektedir. Özellikle, 16'ncı maddenin 2'nci fıkrasında belirtildiği üzere hükümet, acil durumlarda herhangi bir yargı kararına gerek duymaksızın içeriklerin engellenmesine yetkilidir. Bu yetki, bilgiye erişim hakkı ve ifade özgürlüğü açısından ciddi tehditler yaratabilme potansiyeline sahiptir. Hükümetin geniş yetkileri, muhalefete yönelik ya da eleştirilere karşı keyfi engellemelerin hayata geçirilebilmesi riskini taşımaktadır.

3. Veri Yerelleştirme ve Dijital Mahremiyet

Ek Madde 4'ün 5'inci fıkrasında, veri yerelleştirme zorunluluğu, günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıların Türkiye'deki kullanıcıların verilerini Türkiye'de barındırmasının altını çizmektedir. Bu yasal zorunluluk, kullanıcı verilerinin yurt dışına çıkışını sınırlandırarak ulusal güvenlik ve mahremiyetin korunmasını hedeflemektedir. Bunun yanı sıra ilgili düzenleme Türkiye'nin dijital altyapısının güçlendirilmesi ve veri egemenliğinin sağlanması açısından kritik bir önlem olarak tasavvur edilmektedir. Ancak bu zorunluluk, uluslararası platformlar için çeşitli teknik ve operasyonel zorluklar yaratabilmektedir. Verilerin yerel olarak barındırılması için sunucuların Türkiye'de kurulması veya mevcut altyapıların yeniden tasarlanması gerekebilmektedir. Bu da platformların

operasyonel maliyetlerini artırabilmekte ve teknik uyum sürecini zorlaştırabilmektedir. Ayrıca, veri yerleştirme gerekliliğinin uluslararası teknoloji şirketlerinin Türkiye pazarına yaklaşımını etkileyebilmesi de muhtemeldir. Öyle ki bazı şirketler bu tür bir zorunluluğa uyum sağlamak yerine pazardan çekilmeyi tercih edebilir. Bunun sonucunda ise kullanıcıların dijital hizmetlere erişim imkanlarının kısıtlanması ya da yerel alternatiflere yönelmek zorunda kalması gibi etkiler ortaya çıkabilir. Hindistan düzenlemesi ise farklı bir yaklaşımla, platformların mesaj içeriklerini ifşa etmeden “ilk bilgi kaynağını” belirlemelerini zorunlu kılmaktadır. “...bu karar sadece Hindistan’ın egemenliği ve bütünlüğü, Devletin güvenliği, yabancı Devletlerle dostane münasebetler veya kamu düzeni ile ilgili bir cürmün önlenmesi, saptanması, soruşturulması, kovuşturulması veya cezalandırılması ...ile ilgili olarak alınabilir” gibi muğlak ifadelerin de yer aldığı 4’üncü maddenin 2’nci fıkrası ile getirilen bu zorunluluk, ulusal güvenlik ve kamu düzeni gerekçesiyle meşrulaştırılmakla birlikte, dijital mahremiyet açısından ciddi endişeler yaratmaktadır. İlk bilgi kaynağını belirleme gerekliliği, platformların uçtan uca şifreleme sistemlerinin zayıflatılması anlamına gelebilmektedir. Bu durum da hem bireylerin mahremiyet haklarının ihlal edilmesi riskini taşımakta hem de platformların teknolojik altyapılarının yeniden tasarlanmasına yol açarak ciddi ek maliyetler doğurabilmektedir. Ek olarak, bu gereklilik devletin dijital gözetim kapasitesini artırırken, bireylerin ifade özgürlüğü ve iletişim gizliliği üzerinde bir baskı unsuru oluşturma ihtimali taşımaktadır. Hindistan’daki bu düzenlemenin, eleştirilere karşı keyfi bir baskı aracı olarak kullanılması ihtimali, ulusal güvenlik ile bireysel haklar arasındaki dengeyi sorgulamaya açık hale getirmektedir.

4. İfade Özgürlüğü ve Erişim Engelleme Yetkileri

İfade özgürlüğü bakımından Türkiye ve Hindistan’daki düzenlemeler arasında da kimi farklılıklar gözlemlenmektedir.

Türkiye’de ilgili kısıtlamalar kanun nezdinde çoğunlukla mahkeme kararlarının devreye sokulacağı bir süreç öngörürken, Hindistan’da hükümetin bilgiye erişim engelleme yetkileri oldukça geniş tutulmaktadır. IT Rules 2021’in 3’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının b bendinin vii numaralı alt bendindeki ifadede, “Hindistan’ın birliğini, bütünlüğünü, savunmasını, güvenliğini veya egemenliğini, yabancı devletlerle dostane ilişkilerini veya kamu düzenini tehdit eden veya herhangi bir suç işlenmesine tahrik eden veya herhangi bir suçun soruşturulmasını engelleyen veya başka bir millete hakaret eden” içeriklerin aracı tarafından barındırılmamasını sağlamak minvalindeki muğlak tasvirler, ifade özgürlüğü üzerinde baskı yaratabilecek unsurlar taşımaktadır. Aynı bendin v numaralı alt bendindeki açıklamada ise iktidarın yalan haberle mücadele yetkisi genişletilmektedir. Buna göre aldatıcı veya yanıltıcı bilginin kasıtlı olarak yayılması yasaklanmaktadır. Bu düzenleme, mezenformasyon ve dezenformasyonla mücadeleyi desteklemeyi gerekçe göstermekle birlikte, Merkezi Hükümet’in keyfi kararlar alarak politik eleştirileri ya da yasal muhalefet faaliyetlerini baskılama ihtimalini de gündeme getirmektedir. Özellikle 16’ncı maddeye göre hükümet, acil durumlarda yargı kararı olmaksızın bilgiye erişim engellemeleri yapabilmektedir. Bu durum, bilgiye erişim ve ifade özgürlüğü konularında ciddi tehditler oluştururken, yargı denetiminin öncelenmemesi de hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı bir uygulama olarak değerlendirilebilir. Hindistan’daki bu uygulamalar, bilgi akışının hükümet tarafından kontrol edilebildiği bir yapıya işaret etmekte ve ifade özgürlüğü üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır. Türkiye’de ise hukuka aykırı içeriklerin kaldırılması, esas olarak 5651 sayılı Kanun’un 8/A maddesi kapsamında düzenlenmektedir. İlgili kanun maddesinin 1’inci fıkrasında, yaşam hakkı, milli güvenlik, kamu düzeni veya genel sağlık gibi sebeplerden birinin bulunması halinde, Cumhurbaşkanlığı veya ilgili bakanlıkların talebiyle BTK tarafından idari yoldan içeriğin çıkarılmasına veya erişimin engellenmesine karar verilebileceğinin altı çizilmektedir. Bu

durum, idari makamların internet üzerindeki içeriği hızlı bir şekilde denetlemesi anlamına gelirken, yargı denetimini bir denge unsuru olarak öngörmektedir. Buna göre ilgili kanun maddesinin 2'nci fıkrasında, "Cumhurbaşkanlığı veya ilgili Bakanlıkların talebi üzerine Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı, Başkan tarafından, yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, karar kendiliğinden kalkar" ifadesine yer verilmektedir. 7253 sayılı Kanun ile getirilen ek maddeler ile bu işleyişe sosyal ağ sağlayıcıları için daha somut yükümlülükler eklenmektedir. Özellikle Ek Madde 4'ün 8'inci fıkrasında, "hukuka aykırılığı hâkim veya mahkeme kararı ile tespit edilen içeriğin sosyal ağ sağlayıcıya bildirilmesi durumunda, bildirimle rağmen yirmi dört saat içinde içeriği çıkarmayan veya erişimi engellemeyen sosyal ağ sağlayıcı, doğan zararların tazmin edilmesinden sorumludur" hükmü yer almaktadır. Bu düzenleme, sosyal ağ sağlayıcılarını hukuki sorumluluklarını yerine getirme konusunda daha dikkatli olmaya teşvik etmektedir. Bununla birlikte, düzenlemede, idari makamların içerik kaldırma veya erişim engelleme yetkilerinin geniş olması, yargı denetimi açısından bir zafiyet yaratabilir. 5651 sayılı Kanun'un yaşam hakkı veya kamu düzeni gibi geniş ve yoruma açık kavramlara dayanması, keyfi uygulamalara yol açma riskini de beraberinde getirmektedir. Sosyal ağ sağlayıcılarının hızlı müdahale zorunluluğu ise ifade özgürlüğünü dolaylı olarak sınırlandırabilir ve sansür uygulamalarının doğmasına neden olabilir.

5. Etik Denetim Mekanizmaları ve Şeffaflık

Hindistan'daki üç kademeli etik denetim sistemi (birinci seviye, yayıncıların kendi kendini düzenlemesi; ikinci seviye, yayıncıların öz-düzenleyici organları tarafından öz-düzenleme; üçüncü seviye Merkezi Hükümet tarafından gözetim mekanizması), dijital medya üzerinde devlet kontrolünü

artırmaktadır. IT Rules 2021'in 9'uncu maddesi ile ortaya konulan bu sistem, dijital yayıncıların kendi kendini denetlemesini şart koşarak ilk iki seviyede sorumluluğu yayıncı ve ilgili kuruluşlara yüklemektedir. Ancak, merkezi hükümetin nihai denetim yetkisine sahip olduğu üçüncü kademe, devletin bu platformlar üzerindeki etkisini önemli ölçülerde genişletmektedir. Bu düzenleme, dijital yayınların özgürlük alanını daraltarak otosansüre yol açabilmekte ve ifade özgürlüğüne zarar verebilmektedir. Yayıncıların etik kurallara uymaması halinde cezai yaptırımlar uygulanabileceği öngörülmekte ve bu durum yayıncılar üzerinde caydırıcı bir baskı unsuru oluşturabilmektedir. Türkiye'deki düzenlemede ise platformların şeffaf olması ve devlete raporlama yapması istenmektedir. Sosyal ağ sağlayıcıların, hukuka aykırı içeriklere dair yılda iki kez rapor sunma yükümlülüğü bulunmaktadır. Ek Madde 4'ün 4'üncü fıkrasında bu konuya açıkça değinilmektedir: "Türkiye'den günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcı, kendisine bildirilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının uygulanmasına ve üçüncü fıkra kapsamındaki başvurulara ilişkin istatistiksel ve kategorik bilgileri içeren Türkçe hazırlanmış raporları altı aylık dönemlerle Kuruma bildirir. Üçüncü fıkra kapsamındaki başvurulara ilişkin rapor, kişisel verilerden arındırılmak suretiyle sosyal ağ sağlayıcının kendi internet sitesinde de yayınlanır". Aynı zamanda söz konusu gerekliliğin ihlali 6'ncı fıkra ile cezai sorumluluk kapsamına alınmaktadır: "...dördüncü fıkradaki yükümlülüğü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcıya ise on milyon Türk lirası idari para cezası Başkan tarafından verilir". Bu raporlar, şeffaflık sağlama amacını taşıırken, devletin sosyal medya platformları üzerindeki kontrolünü artırabilecek bir denetim mekanizmasına da olanak tanıyabilir. Bununla birlikte, bu şeffaflık uygulamalarının, platformların hukuka uygunluğunu artırırken, bazı durumlarda platformların işlevsel esnekliğini sınırlandırdığı da görülebilmektedir.

SONUÇ

Dijital çağda siber uzam, devletlerin dijital egemenlik refleksleriyle sınırlarını yeniden çizdiği ve hukuk sistemleri aracılığıyla tahakküm altına almaya çalıştığı somut bir iktidar sahasına dönüşmektedir. Dijital egemenliğin böylesine hayati bir konuma yükseldiği günümüz dünyasında devletler, siber uzamı denetimsiz bir mecra olmaktan çıkarmak ve ulusal hukuk sistemlerine entegre etmek için yoğun çaba harcamaktadır. Bu çalışma kapsamında incelenen Türkiye'deki 7253 sayılı Kanun ve Hindistan'daki IT Rules 2021 düzenlemesi, bu küresel mücadele eğiliminin iki önemli örneğini teşkil etmektedir. Buna göre, karşılaştırmalı bir bakış açısıyla yapılan analiz sonucunda hem Türkiye'nin hem de Hindistan'ın ilgili düzenlemeler özelinde dijital güvenlik, dezenformasyonla mücadele ve kamu düzeni gerekçeleriyle sosyal medya platformları üzerindeki devlet denetimini artırdığı görülmüştür. Bununla birlikte denetim mekanizmalarının uygulanma yöntemlerinde yapısal farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Her şeyden önce araştırmanın bulguları, ilgili devletlerin platformlara yönelik yaklaşımlarında cezalandırıcı ve zorlayıcı tedbirlere ağırlık verildiğini ortaya koymaktadır. Temsilcilik ve hukuki yükümlölükler teması altında, Türkiye'nin idari para cezaları, reklam yasağı ve bant genişliğinin daraltılması gibi ticari ve teknik yaptırımları öncelediği anlaşılmıştır. Öte yandan Hindistan'daki düzenlemenin, atanan temsilcileri (uyum sorumlularını) doğrudan cezai yaptırımlarla muhatap kılarak mesuliyeti şahsileştirdiği, şirket çalışanlarını hapis cezası tehdidiyle karşı karşıya bıraktığı saptanmıştır. Bu durum, Türkiye ile kıyaslandığında, Hindistan'daki düzenlemenin şirketler üzerinde daha baskıcı bir kişisel sorumluluk rejimi kurduğunu işaret etmektedir.

İki ülkenin, dijital mahremiyet ve veri güvenliği ekseninde birbirlerinden farklı denetim stratejileri benimsediğinin görülmesi, araştırmanın bir diğer önemli bulgusudur. Öyle ki,

Türkiye, veri yerelleştirme koşuluyla kullanıcı verilerinin ülke sınırları içinde tutulmasını ve veri egemenliğini tesis etmeyi önclemiştir. Hindistan ise şifreli mesajların ilk kaynağının tespit edilmesini (traceability) ön plana alarak uçtan uca şifreleme teknolojisini zayıflatma yolunu tercih etmiştir. Türkiye'nin yaklaşımı verinin fiziksel konumu üzerinde yoğunlaşırken, Hindistan'ın yaklaşımı ise doğrudan iletişim gizliliğinin ihlali ve kitlesel gözetim risklerini barındırmaktadır. İfade özgürlüğü ve erişim engelleme pratiklerinde ise yürütme erkinin yetkileri önemli bir fark olarak açığa çıkmaktadır. Hindistan'daki IT Rules 2021, hükümete acil durumlarda yargı kararı olmaksızın içerik engelleme yetkisi vererek yürütmenin yargı üzerindeki tahakkümünü arttırmıştır. Türkiye'de ise 5651 sayılı Kanun ve ek düzenlemeler, erişim engelleme kararlarının kural olarak sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmesini veya idari kararların kısa sürede hâkim onayına sunulmasını öngörerek yargısal denetimi sürecin bir parçası olarak tutmuştur. Ancak, "kamu düzeni" ve "milli güvenlik" gibi her iki düzenlemede de atıf yapılan muğlak kavramların geniş yorumlanma olasılığı, muhalif içeriklerin bastırılmasının yanı sıra otosansür ikliminin oluşması riskini de beraberinde getirmektedir.

Özetle, Türkiye ve Hindistan'daki ilgili yasal mevzuat örnekleri, dijital platformların düzenlenmesinde güvenlik ve özgürlük dengesinin, özgürlük aleyhine kolayca kayabileceğini göstermektedir. Her iki düzenleme de prensipte kullanıcı haklarını korumayı ve siber suçlarla mücadeleyi hedeflemesine rağmen uygulamada devlete sağlanan geniş takdir yetkileri ve ağır yaptırım tehditleri, internetin demokratikleştirici potansiyelini sınırlamaya oldukça müsait bir zemin yaratmaktadır. Öyleyse, dijital mecraların, temel hak ve özgürlükleri güvence altına alan şeffaf, hesap verebilir ve yargı denetimine tabi mekanizmalarla düzenlenmesi, sağlıklı bir dijital kamusal alanın inşası için oldukça elzemdir. Nitekim, ne kadar zor görünürse görünsün, özgürlük ve güvenlik arasındaki dengeyi tesis etmek, dijital dünyanın demokratik değerler ve

bireysel özgürlükler doğrultusunda ilerlemesini sağlayabilecek ve daha sağlıklı bir ekosistem olarak varlığını sürdürmesine zemin hazırlayabilecek yegâne yoldur. Bauman'ın da bir defasında altını çizdiği gibi, özgürlük ile güvenlik arasında kusursuz bir denge sağlamak zor olabilir, ancak tam da bu zorluğun kendisi daha iyi bir denge formülünün bulunması için en güçlü nedendir.⁶⁷

⁶⁷ Bauman, Zygmunt. *Bireyselleşmiş Toplum*. Çev. Yavuz Alogan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2024: 62.

KAYNAKÇA

- Abhishek, Aman. "The State Deputizing Citizens to Discipline Digital News Media: The Case of the IT Rules 2021 in India." *Digital Journalism* 11(10) (2022): 1769–1787. <https://doi.org/10.1080/21670811.2022.2134163>.
- Anadolu Ajansı. "Sosyal Medyada Yeni Dönem Başladı." (Ekim 1, 2020), Erişim tairih: Şubat 24, 2025. <https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/sosyal-medyada-yeni-donem-basladi/1991916>.
- Armstrong, Chanda. "Key Methods Used in Qualitative Document Analysis." *OSF Preprints* 1(9) (2021). <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3996213>.
- Azam, Arshe ve Azhar Mustafa Ansari. "The Emerging Role of E-commerce in Today's Business: A Conceptual Study." *Asian Journal of Management and Commerce* 5(1) (2024): 428-439. <http://dx.doi.org/10.22271/27084515.2024.v5.i1f.289>.
- Balkin, Jack M. "Digital Speech and Democratic Culture: A Theory of Freedom of Expression for the Information Society." *NYUL Rev.* 79, 1 (2004): 1-55. <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.470842>.
- Bauman, Zygmunt. *Bireyselleşmiş Toplum*. Çev. Yavuz Alogan. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2024.
- BBC News Türkçe. "Avrupa Parlamentosu'nun Kabul Ettiği 'Sosyal Medya Bağımlılığı ile Mücadele Yasa Tasarısı' Neler Öngörüyor?" (Aralık 13, 2023), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024, <https://www.bbc.com/turkce/articles/c72y5n48187o>.
- BBC News. "Sri Lanka's Controversial Internet Safety Law Comes Into Force" (Şubat 1, 2024), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024, <https://www.bbc.com/news/world-asia-68163414>.
- Binark, Mutlu. *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2021.
- Bowen, Glenn A. "Document Analysis as a Qualitative Research Method". *Qualitative Research Journal* 9(2) (2009): 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>.

- Carr, Caleb T. ve Rebecca A. Hayes. "Social Media: Defining, Developing, and Divining". *Atlantic Journal of Communication* 23(1) (2015): 46-65. <https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282>.
- Castells, Manuel. *İletişim Gücü*. Çev. Ebru Kılıç. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2016.
- Center for Digital Democracy. "Internet as a Commons: Public Space in the Digital Age" (Eylül 18, 2015), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024, <https://democraticmedia.org/publishings/internet-commons-public-space-digital-age#:~:text=The%20Internet%20as%20a%20whole,to%20participate%2C%20create%20and%20communicate>.
- CHP. "CHP Genel Başkan Yardımcısı Açıkl: Türkiye, Dünya'da Twitter'dan En Çok Sansür Talep Eden Ülke, Bu Sansürleri Uygulamak İçin Ofis Açmaları İsteniyor" (Ocak 13, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025, <https://chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskan-yardimcisi-acikel-turkiye-dunyada-twitterdan-en-cok-sansur-talep-eden-ulke-bu-sansurleri-uygulamak-icin-ofis-acmalari-isteniyou>.
- Çubukcu, Ahmet ve Bayzan, Şahin. "Türkiye'de Dijital Vatandaşlık Algısı ve Bu Algıyı İnternetin Bilinçli, Güvenli ve Etkin Kullanımı ile Artırma Yöntemleri". *Middle Eastern & African Journal of Educational Research* 5(1) (2013): 148-174. Erişim tarihi: Mart 16, 2025, https://www.researchgate.net/publication/348158490_Turkiye'de_Dijital_Vatandaslik_Algisi_ve_Bu_Algiyi_Internetin_Bilincli_Guvenli_ve_Etkin_Kullanimi_Ile_Artirma_Yontemleri.
- Dahlgren, Peter. "İnternet, Kamusal Alanlar ve Siyasal İletişim: Dağılma ve Müzakere". *Yeni Medya Kuramları*. Ed. Filiz Aydoğan. 173-195. İstanbul: Der Yayınları, 2017.
- Derindağ, Ömer Faruk. "Rise of Cross-border E-commerce: A Systematic Literature Review". *Journal of Applied and*

- Theoretical Social Sciences* 4(3) (2022): 352-372.
<https://doi.org/10.37241/jatss.2022.71>.
- Dülger, Murat Volkan ve Onur Özkan. "Sosyal Medya Yasası Meclisten Geçti: Peki, Şimdi?" (2020), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025. *Hukuki Haber* 3, <https://www.hukukihaber.net/sosyal-medya-yasasi-meclisten-gecti-pek-simdi>.
- Dülger, Murat Volkan. "Erişimin Engellenmesi Kararlarının Uygulanması Karşısındaki Engel Kim: HTTPS Protokolü Mü, İçerik Sağlayanlar Mı?". SSRN (2021): 1-8.
<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3792270>.
- East Asia Forum. "Censorship is Plunging Modi's India into Darkness" (Haziran 1, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.
<https://eastasiaforum.org/2021/06/01/censorship-is-plunging-modis-india-into-darkness/>.
- Electronic Frontier Foundation. "India's Strict Rules for Online Intermediaries Undermine Freedom of Expression" (Nisan 7, 2021), Erişim tarihi Ocak 18, 2025.
<https://www.eff.org/deeplinks/2021/04/indias-strict-rules-online-intermediaries-undermine-freedom-expression>.
- Electronic Frontier Foundation. "The UK Online Safety Bill: A Massive Threat to Online Privacy, Security, and Speech" (Eylül 19, 2023), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.
<https://www.eff.org/pages/uk-online-safety-bill-massive-threat-online-privacy-security-and-speech>.
- Emmanouilidou, Lydia. "Arab Uprisings: What Role Did Social Media Really Play?" *The World* (Aralık 17, 2020), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.
<https://theworld.org/stories/2020/12/17/arab-uprisings-what-role-did-social-media-really-play>.
- Eurasianet. "Kyrgyzstan: Internet Gagging Bill Sails Through Parliament" (Haziran 26, 2020), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024. <https://eurasianet.org/kyrgyzstan-internet-gagging-bill-sails-through-parliament>.

- Euronews. "Hate Speech on Social Media Platforms Rising, New EU Report Finds" (Kasım 29, 2023), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024. <https://www.euronews.com/next/2023/11/29/rise-in-hate-speech-on-social-media-platforms-new-eu-report-finds>.
- Euronews. "Tepki Çeken Sosyal Medya Yasası Yürürlüğe Girdi" (Ekim 1, 2020), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024. <https://tr.euronews.com/2020/10/01/resmi-gazete-de-yaymlanan-sosyal-medya-yasas-yururluge-girdi>.
- Euronews. "Twitter Şeffaflık Raporu: Dünyada ve Türkiye’de Kaç Hesap ve İçeriğin Silinmesi İstendi?" (Ocak 12, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025. <https://tr.euronews.com/2021/01/12/twitter-seffafil-k-raporu-dunyada-ve-turkiye-de-kac-hesap-ve-icerigin-silinmesi-istendi>.
- Feenstra, Ramón A. ve Andreu Casero-Ripollés. "Democracy in the Digital Communication Environment: A Typology Proposal of Political Monitoring Processes". *International Journal of Communication*, 8 (2014). <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/2815>.
- Frangonikolopoulos, Christos. A. ve Ioannis Chapsos. "Explaining the Role and the Impact of the Social Media in the Arab Spring". *Global Media Journal: Mediterranean Edition* 7(2) (2012). https://www.academia.edu/2370755/Explaining_the_role_and_impact_of_social_media_in_the_Arab_Spring.
- Free Web Turkey. "Haberin Sonu: Türkiye’de İnternet Sansürü" (2020), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025. <https://static.bianet.org/system/uploads/1/files/attachments/000/003/278/original/Free-Web-Turkey-2020-rapor.pdf?1611134449>.
- Göksu, Vahap. *Kamusal Alan ve Siyasal Katılma Mecrası Olarak Sosyal Medya*. Çizgi Kitabevi, 2016.

- Internet Freedom Foundation. "Bombay High Court Stays the Operation of Rule 9(1) and Rule 9(3) of IT Rules, 2021" (Ağustos 17, 2021), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025. <https://internetfreedom.in/bombay-high-court-stays-the-operation-of-rule-9-1-and-rule-9-3-of-it-rules-2021/>.
- İnsan Hakları Derneği. "2020 Yılı Türkiye İnsan Hakları İhlalleri Raporu" (Ağustos 31, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025. <https://www.ihd.org.tr/wp-content/uploads/2021/08/2020-y%C4%B1%C4%B1-hak-ihlal-raporu.pdf>.
- Jerman-Blažič, Borka. "Four Scenarios for Future Evolution of the Internet". *IEEE Technology and Society Magazine* 30(4) (2011): 39-46. 10.1109/MTS.2011.943306.
- Khanna, Tanisha ve Gowree Gokhale. "Bombay High Court Imposes Interim Stay on Provisions of New IT Rules" (Ağustos 26, 2021). *The National Law Review*. Erişim tarihi: Ocak 18, 2025. <https://natlawreview.com/article/bombay-high-court-imposes-interim-stay-provisions-new-it-rules>.
- Kılınç, Doğan. "Türk Hukukunda ve Mukayeseli Hukukta İnternet Sitelerine Erişimin Engellenmesi ve İfade Hürriyeti". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 14(2) (2010): 407-454. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ahbvuhfd/issue/48120/60854> 2.
- Lee, Sangwon. "Social Media Use and Social Movements and Protests" İç. *The International Encyclopedia of Media Psychology*. Ed. Jan Van den Bulck. John Wiley & Sons Inc., 2020. https://www.researchgate.net/publication/360458440_Social_Media_Use_and_Social_Movements_and_Protests.
- Legal Information Institute. "Safe harbor" (t.y.). *Cornell Law School*. Erişim tarihi: Nisan 24, 2025. https://www.law.cornell.edu/wex/safe_harbor.
- Mackieson, Penny, Aron Shlonsky ve Marie Connolly. "Increasing Rigor and Reducing Bias in Qualitative

- Research: A Document Analysis of Parliamentary Debates Using Applied Thematic Analysis". *Qualitative social work* 18(6) (2019): 965-980.
<https://doi.org/10.1177/1473325018786996>.
- Malik, Nikita. "The Internet: To Regulate or not to Regulate?" (Eylül 7, 2018). *Forbes*. Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.
<https://www.forbes.com/sites/nikitamalik/2018/09/07/the-internet-to-regulate-or-not-to-regulate/>.
- Marketing Türkiye. "İletişim Dünyasının Mega Derdi: Misinformation!" (Nisan 13, 2024), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.
<https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/iletisim-dunyasinin-mega-derdi-misinformation/>.
- May, Bruce E., Jeng-Chung V. Chen ve Kuang-Wei Wen. "The Differences of Regulatory Models and Internet Regulation in the European Union and the United States". *Information & Communications Technology Law* 13(3) (2004): 259-272.
<https://doi.org/10.1080/1360083042000289077>.
- McKune, Sarah ve Shazeda Ahmed. "Authoritarian Practices in the Digital Age the Contestation and Shaping of Cyber Norms through China's Internet Sovereignty Agenda". *International Journal of Communication* 12, 21 (2018): 3835-3855. <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/8540>.
- Mehta, Smith N. ve Eedan R. Amit-Danhi. "The Road to Censorship: The Case of Digital Audiovisual Industries in India". *International Journal of Cultural Policy*, 1-17 (2024).
<https://doi.org/10.1080/10286632.2024.2402257>.
- MeitY. "Open, Safe & Trusted and Accountable Internet - Frequently Asked Questions (FAQs) on Part II of the Information Technology (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021" (Ekim 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.
https://www.meity.gov.in/writereaddata/files/FAQ_Intermediary_Rules_2021.pdf.

- MeitY. "The Information Technology (Intermediary Guidelines and Digital Media Ethics Code) Rules, 2021" (Nisan 6, 2023), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025. <https://www.meity.gov.in/content/information-technology-intermediary-guidelines-and-digital-media-ethics-code-rules-2021>.
- Ministry of Law and Justice. "The Constitution of India" (t.y.), Erişim tarihi: Mart 16, 2025. <https://cdnbbsr.s3waas.gov.in/s380537a945c7aaa788ccfcdf1b99b5d8f/uploads/2024/07/20240716890312078.pdf>.
- Morgan, Hani. "Conducting a Qualitative Document Analysis". *The qualitative report*, 27(1) (2022): 64-77. <https://doi.org/10.46743/2160-3715/2022.5044>.
- Nee, Eric. "Three Cheers for Regulation". *Stanford Social Innovation Review* (SSIR), (2019). https://ssir.org/articles/entry/its_time_for_government_to_regulate_the_internet.
- NewsLaundry. "From Social to Antisocial: How the New IT Rules will Accelerate India's Democratic Decline" (Mayıs 19, 2021), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024. <https://www.newsLaundry.com/2021/05/29/from-social-to-antisocial-how-the-new-it-rules-will-accelerate-indias-democratic-decline>.
- Oxford English Dictionary. "World Wide Web (n.)" (2023), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024. <https://doi.org/10.1093/OED/9887854441>.
- Oymak, Hasan. "7253 sayılı 'İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdikleri". *Yeni Medya* 2020(9) (2020): 129-141. <https://dergipark.org.tr/en/pub/yenimedya/issue/58796/848561>.

- Papacharissi, Zizi. "The Virtual Sphere: The Internet as a Public Sphere". *New media & society* 4(1) (2002): 9-27. <https://doi.org/10.1177/14614440222226244>.
- Radanliev, Petar. "Digital Security by Design". *Security Journal* 37(4) (2024): 1640-1679. <https://doi.org/10.1057/s41284-024-00435-3>.
- Rana, Raashish ve Rohit Kumar Solanki. "Social Media Regulation: A Comparison of Legal Frameworks in India and the US". *IJAR* 8(6) (2022): 115-118. <https://doi.org/10.22271/allresearch.2022.v8.i6b.9832>.
- Rogenhofer, Julius Maximilian ve Ayala Panievsky. "Antidemocratic Populism in Power: Comparing Erdoğan's Turkey with Modi's India and Netanyahu's Israel". *Democratization* 27(8) (2020): 1394-1412. <https://doi.org/10.1080/13510347.2020.1795135>.
- Shankar, Ravi ve Tabrez Ahmad. "Information Technology Laws: Mapping the Evolution and Impact of Social Media Regulation in India". *DESIDOC Journal of Library & Information Technology* 41(4) (2021): 295-301. <http://dx.doi.org/10.14429/djlit.41.4.16966>.
- Singh, Tanmay ve Abhinav Sekhri. "India's New Intermediary Guidelines - The Gloves Come Off in the Assault on Civil Liberties" (Haziran 1, 2021), *Verfassungsblog*. Erişim tarihi: Ocak 17, 2025. <https://verfassungsblog.de/it-rules-21/>.
- Şahin, Zeynep Burcu. "7253 sayılı 'İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un İfade Özgürlüğü Ve Kişilik Hakları Bağlamında Değerlendirilmesi". *Euroasia journal of social sciences & humanities* 9(25) (2022): 28-44. <http://dx.doi.org/10.38064/eurssh.332>.
- Şahin, Zeynep Burcu. "Dezenformasyonla Mücadelede İfade Özgürlüğü: İçeriğin Korunması ve 29. Madde". *Yeni Medya*

- (15) (2023): 282-299.
<https://doi.org/10.55609/yenimedya.1339504>.
- The Guardian. "WhatsApp Sues Indian Government Over 'Mass Surveillance' Internet Laws" (Mayıs 26, 2021), Erişim tarihi: Ocak 17, 2025.
<https://www.theguardian.com/world/2021/may/26/whatsapp-sues-indian-government-over-mass-surveillance-internet-laws>.
- The Indian Express. "WhatsApp Moves Delhi HC Against Traceability Clause in IT Rules, Calls It Unconstitutional" (Mayıs 26, 2021), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.
<https://indianexpress.com/article/technology/tech-news-technology/whatsapp-moves-delhi-high-court-over-traceability-clause-social-media-rules-7330558/>.
- The New York Times. "Canada Wants to Regulate Online Content. Critics Say It Goes Too Far" (Nisan 9, 2024), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024.
<https://www.nytimes.com/2024/04/09/world/canada/canada-hate-speech.html>.
- The Times of India. "Explained: Why Centre's New Rules for Digital Media Face Legal Test" (Temmuz 14, 2021), Erişim tarihi: Ocak 18, 2025.
<https://timesofindia.indiatimes.com/india/why-centres-new-rules-for-digital-media-face-legal-test/articleshow/84396534.cms>.
- Uçar, Jindar. "İnternet Ortamında İfade ve Basın Özgürlüğü". *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2) (2021): 349-81.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iauhfd/issue/68501/934398>.
- UNICEF. "Dünyada Gençlerin %70'inin Maruz Kaldığı Online Zorbalık ve Tacizin Önlenmesi İçin" (2019), Erişim tarihi: Aralık 17, 2024.
<https://www.unicefturk.org/yazi/guvenliinternetgunu>.

- VoA Türkçe. "Muhalefet Sosyal Medya Yasasına Tepkili" (Temmuz 29, 2020), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024. <https://www.voaturkce.com/a/muhalefet-sosyal-medya-yasasina-tepkili/5522536.html>.
- Von Solms, Rossouw ve Johan van Niekerk. "From Information Security to Cyber Security". *Computers & security* 38 (2013): 97-102. <http://dx.doi.org/10.1016/j.cose.2013.04.004>.
- Wike, Richard, Laura Silver, Janell Fetterolf, Christine Huang, Sarah Austin, Laura Clancy ve Sneha Gubbala. "Social Media Seen as Mostly Good for Democracy Across Many Nations, but U.S. is a Major Outlier". *Pew Research Center*. (2022), Erişim tarihi: Kasım 18, 2024. https://www.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/20/2022/12/PG_2022.12.06_Online-Civic-Engagement_REPORT.pdf.
- Yilmaz, Ihsan ve Nicholas Morieson. "The Rise of Authoritarian Civilizational Populism in Turkey, India, Russia and China". *Populism & Politics (P&P). European Center for Populism Studies (ECPS)* (2024). <https://doi.org/10.55271/pp0033>.

Hakem Değerlendirmesi: ift kr hakem.

Finansal Destek: Yazar bu alışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

ıkar atışması: Yazar ıkar atışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekmediğini belirtmiştir.

Peer Review: Double blind peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Ethics Committee Approval: The author stated that ethics committee approval is not required.
